

Desè aniversari de la moneda única (III)

L'exportació, un r

FORRELLAT • La supressió de les monedes locals de la zona euro va disparar l'expansió catalana a l'exterior **REPTE** • Catalunya ha mantingut la seva quota exportadora a tot el món malgrat el 'boom' internacional dels productes de països emergents com ara la Xina

M. Moreno
BARCELONA

El capítol de l'exportació des de l'entrada en vigor de l'euro ha estat, sense cap mena de pal·liatius, un encadenament d'èxits, entelats només aquests últims anys per l'inevitable impacte que hi ha tingut la crisi a escala mundial.

I això "s'ha de saber apreciar", indica Joan Ramon Rovira, cap del servei d'estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona, que recorda la transformació que la nova moneda va operar generant elements sobretot positius, com el fet que Catalunya és ara "una economia més oberta a l'exterior, amb tot el que implica l'especialització productiva i el seu impacte en el nivell de vida".

De la mateixa opinió es declara David Tornós, director del departament internacional de la patronal catalana Foment del Treball, que matisa, però, la vocació exterior que sempre ha mostrat el país, fins i tot abans de la incorporació a la moneda única: "Catalunya ja era una economia oberta, l'euro va accentuar i facilitar extraordinàriament aquesta obertura, a més de contribuir a una reordenació del sistema econòmic".

"La moneda única ha estat fonamental", subratlla Joan Tristany, director general de l'associació multisectorial d'empreses exportadores AMEC, els membres de la qual venen a l'exterior un 70% més des de l'entrada en vigor de l'euro i que no té "altra cosa que bones paraules" per al canvi monetari. Al marge de si la multiplicitat de monedes ocultava la veritable competitivitat dels productes, Tristany creu que "a escala empresarial, tenir una estabilitat canviària és fonamental, especialment tenint en compte que el gruix de les vendes catalanes a l'exterior s'adreça a països europeus". Així, si aquesta part del pastís del nostre comerç internacional es fa ara en una única moneda, sense traves provinents del tipus de canvi, "imaginem-nos per un moment fer-ho en quinze monedes diferents", assenyala Tristany, que evoca els temps en què a la seva associació tenia gent dedicada pràcticament tot el temps a calcular el cost de les transaccions.

"Això sol és un actiu i la supressió de molts riscos –insisteix–, perquè

Valors

A banda de les xifres, els experts també valoren la capacitat d'integració europea que ha suposat una divisa comuna que també va comportar l'adopció d'unes obligacions i d'una disciplina econòmica que difícilment s'haurien assolit sense la moneda única, per molt que en els últims anys s'hagi deixat una mica. Pel costat negatiu, els economistes recorden que la política de tipus baixos va contribuir al desenvolupament de la nefasta bombolla immobiliària.

0,50

per cent. És la quota aproximada de les exportacions de mercaderies catalanes en el global mundial. L'euro ha permès que aquesta taxa no es rebaixi gaire, tot i l'èxit que ha obtingut la irrupció exportadora de països emergents com ara la Xina.

26

per cent. Representa el sector químic i farmacèutic en el total de les vendes catalanes a l'exterior.

la pesseta tenia les seves fluctuacions i perquè, a més, sovint, per exportar a determinats països, com ara la Xina, calia triangular els canvis a través del dòlar."

La prova de foc

Tot i l'obertura prèvia de l'economia catalana, la veritable prova de foc, un cop introduït l'euro, recorda Joan Ramon Rovira, "era saber fins a quin punt Catalunya era capaç d'exportar". I sí, ho era. I molt.

Ho confirmen algunes dades relatives que aporta l'expert de la Cambra. El 2000, la quota catalana dins de l'exportació mundial era del 0,48% del total, que va arribar a un pic del 0,53% el 2003 (sempre calculada en dòlars), que va anar descendant suauement fins que, a l'inici de la crisi, es va situar en un 0,46%.

Per a les empreses

l'estabilitat del canvi és vital, com també la reordenació del sistema econòmic

Aquesta evolució, aparentment decreixent, és, però, molt meritòria, perquè només cau dues dècimes respecte a la primera, quan la resta de països europeus, tret d'Alemanya, han perdut molta més quota, com a conseqüència de la globalització. "Això vol dir que el creixement de l'exportació de les nostres mercaderies ha experimentat un creixement paral·lel al boom del comerç mundial", explica Rovira.

Mantenir, doncs, la quota en ple auge exportador de països com ara la Xina és molt rellevant. Però també ho és comprovar el destí de les exportacions. Sempre segons dades de la Cambra, la UE s'endua el 2000 un 62,2% de les vendes. Deu anys després de la introducció de l'euro, la ràtio cau a un 55,7%. Amb una simple resta, vol dir que Catalunya ha vist incrementar l'èxit dels seus productes enllà de les fronteres europees i que si fa deu anys hi venia un 37,8% dels seus productes, ara n'hi factura un 44,3%.

Algunes dades, però, no són tan favorables, especialment des de l'inici de la crisi. Segons Rovira, "tot i el manteniment de la quota de l'exportació mundial, també hem registrat una gran penetració de les im-

Exportacions catalanes de béns per sectors

Dades en milions d'euros i, entre parèntesis, pes de l'exportació sobre el total

Any 2000 Any 2010

FONT: CAMBRA DE COMERÇ

Aliments	3.148 (9%)	5.993 (12%)
Productes energètics	595 (2%)	1.397 (3%)
Matèries primeres	319 (1%)	756 (2%)
Productes químics	6.175 (18%)	12.758 (26%)
Semimanufactures no químiques	2.334 (7%)	3.871 (8%)
Béns d'equipament	7.915 (24%)	8.868 (18%)
Automoció	6.029 (18%)	6.430 (13%)
Béns de consum durador	1.684 (5%)	1.490 (3%)
Manufactures de consum	4.868 (15%)	5.689 (12%)
Altres mercaderies	472 (1%)	1.343 (3%)

Total exportacions any 2000	33.538 milions d'euros	Total exportacions any 2010	48.595 milions d'euros
-----------------------------	------------------------	-----------------------------	------------------------

portacions, i això ha fet que haguem perdut quota de mercat domèstica".

Ho reflecteix l'anomenada taxa de cobertura, que és el percentatge de les importacions que es pot cobrir amb les exportacions. Les dades de la Cambra revelen que el 2000, coincidint amb el debut de l'euro, la cobertura era del 70% a Catalunya; en canvi, el 2007, l'últim any d'expansió abans del daltabaix de la crisi financera, havia passat al 63%. "Hem importat molt més", indica Rovira. Ara bé, a partir de l'inici de la crisi, amb la caiguda de

la demanda interna, la taxa de cobertura s'ha recuperat força, fins al punt que l'any passat va ser del 73%, per sobre de la del 2000, però no perquè s'hagi venut molt més, sinó perquè consumim molt menys i per tant també el volum del que importem és menor.

Sectors i destinacions

Dues variables interessants per fer balanç dels deu anys de l'euro en l'àmbit exportador són, d'una banda, els sectors en què Catalunya ha excel·lit, i de l'altra, els mercats on

Demà pròxim capítol: Els salaris

el at d'èxits

L'OPINIÓ

Euroexportacions

La introducció de l'euro coexisteix amb l'extensió del procés de globalització econòmica. Des del 1999, l'augment de la competència de la Xina, l'Índia i d'altres països emergents s'ha saldat amb una significativa caiguda, propera al 20%, de la quota de mercat de les exportacions de la zona euro. És preocupant que aquesta caiguda sigui superior a la sofrida per altres economies desenvolupades. L'explicació està associada a una tendència negativa de la competitivitat de la zona euro que, mesurada en termes de preus relatius d'exportació, ha caigut un 10% des del 1999. Aquest efecte no és homogeni dintre de la zona euro, ja que mentre Alemanya i Finlàndia milloraven la seva competitivitat, Espanya i Irlanda l'empejoraven substancialment.

José García Montalvo. UPF

Les exportacions creixen més fora de la UE

Les exportacions catalanes a l'any 2001 van ser de més de 39.000 milions d'euros, un 74,8% de les quals anaven als països que avui formen la UE. L'any 2010, les exportacions van ser d'uns 55.000 milions d'euros, però les vendes als països de la UE van representar el 66,5% del total, uns 8 punts percentuals menys que quan hi havia la pesseta. Les exportacions a França, el nostre principal client, mantenen el mateix pes relatiu avui que fa 10 anys, amb un 19% del total, però, en canvi, les exportacions a Alemanya suposen el 9,5% del total, gairebé 4 punts per sota del nivell del 2001. En els darrers 10 anys, les exportacions catalanes han crescut més a la resta del món que a la UE, amb la qual ja teníem vincles comercials molt intensos quan hi havia la pesseta.

Emili Valdero. UB

El comerç internacional ha de ser protagonista

La moneda única ha afavorit el comerç internacional de l'economia espanyola. Donada la seva mida, aquesta tenia, abans d'incorporar-se a l'euro, una participació relativament baixa en el total del comerç mundial. La participació ha millorat en la darrera dècada, i especialment per a Catalunya, però segueix sent baixa. A més, l'augment s'ha donat més per l'increment de les importacions que no pas pel de les exportacions. Les importacions suposaven un 22% de la demanda final l'any 1998 i varen augmentar fins al 29% el 2007. Això ha fet créixer el dèficit per compte corrent i ha augmentat la necessitat de l'endeutament extern, que és una de les causes primordials de la profunda crisi actual. En el futur, caldrà que siguin les exportacions, les protagonistes.

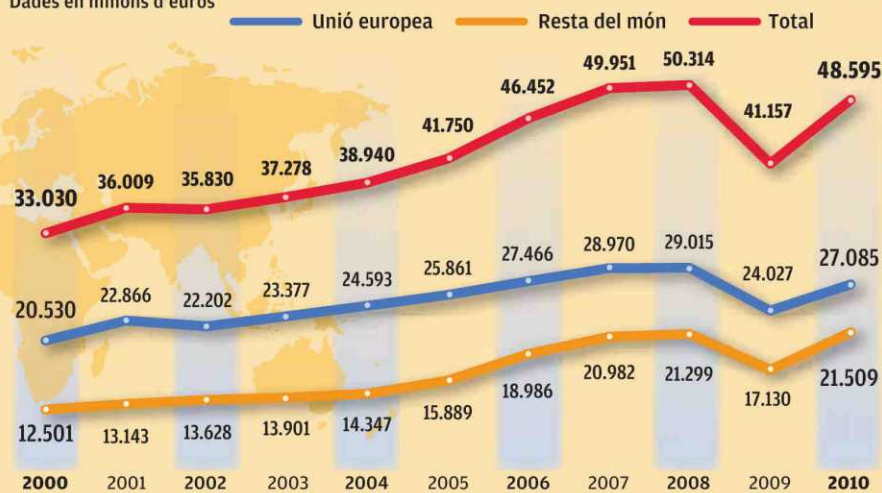
José Manel Comajuncosa. ESADE

Exportacions per destinació

Dades en milions d'euros

FONT: CAMBRA DE COMERÇ

arriben els nostres productes. En el primer cas, els que han augmentat quota de mercat en l'última dècada són l'agroalimentari, que passa del 9% al 12% del total de les vendes catalanes a l'exterior del 2000 al 2010, i, sobretot, el químic, que dispara el seu percentatge sobre el total i augmenta del 18% al 26%. En el sector dels aliments, Rovira assenyala el sector carni, que han experimentat "una expansió molt notable". Paral·lelament, els sectors que han perdut pistonada en la seva quota relativa són l'automoció

(del 18% al 13%, i el de béns d'equipament, que cau del 24% al 18% del total exportat).

En aquest sentit, l'expert de la Cambra convida a reflexionar pel fet que dins de les importacions, el sector que més ha guanyat han estat els productes energètics, que si fa deu anys eren del 8%, l'any passat gairebé s'havien duplicat fins a un 14%, "un progrés que afecta molt negativament la nostra taxa de cobertura", subratlla Rovira.

I finalment, el necessari apunt sobre les destinacions. S'ha guanyat

pes a França (del 18% del total exportat passa en deu anys al 19,2%), mentre que a Alemanya hi ha hagut un retrocés notable (del 14% al 9,5%). S'avança força a Suïssa, especialment en el sector químic (s'ha arribat al 3,8% des de l'1,2% del 2000), a l'Índia (del 0,2% al 0,6%), a Austràlia (del 0,4% al 0,6%) i sobretot a la mare de tots els exportadors, la Xina, on s'ha avançat del 0,6% a un 1,4%. Els EUA són, però, tot un repte, perquè ara només és un 2,9% de les nostres vendes, quan el 2000 va ser un 4%. ■